

Değerli zümrelerim bu çalışma;

Bakanlığın 8.Sınıf T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Dersi Birinci Yazılı Konu Soru Dağılım Tablosundaki kazanımlar dikkate alınarak, yazılıda siz değerli zümrelerimin sorması muhtemel soruları tahmin ederek (toplamda 123 sorudan oluşuyor) öğrencilerimizin yazılıya hazırlanması için Millî Eğitim Bakanlığı 8.Sınıf T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Ders Kitaplarının hepsi taranarak tarafımda hazırlanmıştır.

8. Sınıf T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Dersi Konu Soru Dağılım Tablosu

Ünite	Kazanımlar	1. Sınav		
		İl/İlçe Genelinde Yapılacak Ortak Sınav	Okul Genelinde Yapılacak Ortak Sınav	
			1. Senaryo	2. Senaryo
BİR KAHRAMAN DOĞUYOR	İTA.8.1.1. Avrupa'daki gelişmelerin yansımaları bağlamında Osmanlı Devleti'nin yirminci yüzyılın başlarındaki siyasi ve sosyal durumunu kavrar.	2		1
	İTA.8.1.2. Mustafa Kemal'in çocukluk ve öğrenim hayatından hareketle onun kişilik özelliklerinin oluşumu hakkında çıkarımlarda bulunur.	2	1	1
	İTA.8.1.3. Gençlik döneminde Mustafa Kemal'in fikir hayatını etkileyen önemli kişileri ve olayları kavrar.	2	1	1
	İTA.8.1.4. Mustafa Kemal'in askerlik hayatı ile ilgili olayları ve olguları onun kişilik özellikleri ile ilişkilendirir.	2	1	1
MİLLÎ UYANIŞ: BAĞIMSIZLIK YOLUNDA ATILAN ADIMLAR	İTA.8.2.1. Birinci Dünya Savaşı'nın sebeplerini ve savaşın başlamasına yol açan gelişmeleri kavrar.	3		1
	İTA.8.2.2. Birinci Dünya Savaşı'nda Osmanlı Devleti'nin durumu hakkında çıkarımlarda bulunur.	3	1	1
	İTA.8.2.3. Mondros Ateşkes Antlaşması'nın imzalanması ve uygulanması karşısında Osmanlı yönetiminin, Mustafa Kemal'in ve halkın tutumunu analiz eder.	3	1	1
	İTA.8.2.4. Kuvâ-yı Milliye'nin oluşum sürecini ve sonrasında meydana gelen gelişmeleri kavrar.	3	1	1

1. Fransız İhtilali ile her milletin kendi bağımsız devletini kurma hakkına sahip olduğunun vurgulanması, milliyetçilik fikrinin yayılmasına ve Osmanlı Devleti gibi imparatorlukların dağılma sürecine girmesine yol açtı.

Buna göre Fransız İhtilali'nin Osmanlıyı olumsuz etkilemesinin nedeni nedir? Açıklayınız.

2. Sanayileşemeyen ve ekonomisini düzeltemeyen Osmanlı Devleti, uzun süren ve genellikle yenilgiyle sonuçlanan savaşların giderlerini karşılamakta zorlanmaktaydı. Bu zorluğu aşmak için Kırım Savaşı sırasında 1854'te İngiltere'den ilk kez dış borç alındı. Zamanla diğer Avrupa devletlerinden de borçlanmaya gidildi. Alınan paralar genellikle savaş giderleri ve altyapı çalışmaları için kullanıldı. Osmanlı borçlarını ödeyemez hale geldi.

Bunun üzerine Avrupalı Devletlerin alacaklarını tahsil etmek için Osmanlı Devleti'nde açtığı kurumun adı nedir?

3. Fransız İhtilali'nin ortaya çıkardığı siyasi düşünceler Osmanlı devlet adamları arasında taraftar buldu. Bu devlet adamları söz konusu düşüncelerin etkisiyle demokratik adımlar attılar.

Buna göre Fransız İhtilali'nin etkisiyle Osmanlı Devleti'nde meydana gelen demokratik yenilikler nelerdir?

4. Tanzimat Fermanının ilanıyla birlikte dil, din, ırk farkı gözetmeksizin bütün Osmanlı vatandaşlarının kanunlar önünde eşitliği kabul edildi. Vatandaşların can, mal ve namus dokunulmazlığının devlet güvencesinde olduğu vurgulandı. Mahkeme kararı olmadan kimsenin cezalandırılmayacağı, herkesten gelirine göre vergi alınacağı ve askerliğin bir vatan görevi olduğu hükme bağlandı. Zorunlu askerlik süresi dört yıl olarak belirlendi. Herkesin mülkiyet ve miras hakkına sahip olacağı belirtildi.

Buna göre Tanzimat Fermanında hangi alanlarda haklar verilmiştir?

- A) B) C)

5. Osmanlı Devlet yönetimi tarafından azınlıklara devlet memuru olma ve askerî okullara girme hakkı verildi. Bu vatandaşların mülkiyet hakkı güvence altına alınırken yabancı uyruklulara Osmanlı ülkesinde mülk edinme ve arazi satın alma hakları verildi. Sadece gayrimüslimlerden alınan cizye vergisi kaldırıldı. Gayrimüslimleri küçük düşürücü ifadelerin kullanılması yasaklandı. Ayrıca "Haklar eşitse ödevler de eşit olmalıdır." ilkesi gereği bu vatandaşlara askerlik yapma yükümlülüğü getirildi.

Yukarıda içeriği verilen demokratik gelişmenin adı nedir?

6. Osmanlı Devleti'nin son zamanlarında Avrupalı devletler azınlıkları bahane ederek Osmanlı Devleti'nin işlerine müdahalede bulunuyordu. Azınlıklar da devletten ayrılıp bağımsız olma peşindeydi. Tanzimat Dönemi'nde yetişen ve Jön Türkler (Genç Osmanlılar) adıyla bilinen Türk aydınlarına göre bu durumun çözümü için bir an önce meşrutiyet yönetimine geçilmeli ve dil, din, ırk ayrımı gözetmeksizin bütün Osmanlı vatandaşlarına devlet yönetimine katılma imkânı tanınmalıydı.

Buna göre Genç Osmanlılar azınlıkları elde tutmanın yolunun devletin nereden geçtiğini düşünmektedir?

7. Tanzimat Dönemi'nde binalar genellikle Batı tarzında inşa edildi. Diğer yandan devlet desteğiyle Avrupa ülkelerine, özellikle de Fransa'ya gençler gönderildi. Batı dillerini öğrenen ve Avrupa kültürünü yakından tanıyan bu gençlerin etkisiyle kılık kıyafet, görgü kuralları ve eğlence alışkanlıkları gibi alanlarında değişimler gözlemlendi. Toplumun orta hâlli ve zengin kesimleri lüks tüketime yönelirken evler masa, sandalye, koltuk gibi eşyalarla Batı tarzında döşenmeye başlandı."

Yrd. Doç. Dr. Pınar ARTIKOĞLU, iç mimar, Batılılaşma'nın Osmanlı Aile Yaşamındaki İzleri, <http://www.ayk.gov.tr>

Buna göre Tanzimat döneminde hangi alanlarda gelişmelerin yaşandığı söylenebilir?

- A) B) C)

8. Jön Türklerin baskısı ile 1876'da II. Abdulhamit tarafından Meşrutiyet yönetimine geçildi. Aynı zamanda Kanun-u Esasi kabul edildi. Ülke çapında seçimler yapılarak azınlık milletvekillerinin de yer aldığı Meclis-i Mebusan oluşturuldu. Padişahın seçtiği kişilerden oluşan Meclis-i Ayan kuruldu. Meşrutiyet rejiminde son söz padişaha aitti ve padişah isterse meclisi feshedebiliyordu.

Yukarıda verilen metinden hareketle Meşrutiyet rejiminde demokratik olan ve olmayan durumları yazınız.

A) Demokratik olan durumlar:

B) Demokratik olmayan durumlar:

9. Meşrutiyet'in ilanından sonra çeşitli dinlerden ve milletlerden temsilcilerin bulunduğu Meclis ilk günlerinde Hükûmete yönelik yapıcı eleştirileriyle dikkat çekti. Ancak 93 Harbi adıyla bilinen 1877-1878 Osmanlı-Rus Savaşı'nın başlamasıyla birlikte Meclis ile hükûmet arasındaki ilişkiler gerildi. Bunun üzerine II. Abdülhamit Kanun-u Esasi'de padişaha tanınmış olan Meclisin tatiline karar verme yetkisini kullanarak Mebusan Meclisini feshetti.

Yukarıdaki metne göre uluslararası alanda meydana gelen gelişmeler iç politikada ne gibi bir sonuç vermiştir?

10. II. Abdülhamit, 1908 yılına kadar devleti mutlakiyetle yönetti. İttihat ve Terakki Cemiyeti'nin meşrutiyeti yeniden getirmek için yürüttüğü mücadele sonucunda II. Abdülhamit, 23 Temmuz 1908'de meşrutiyeti yeniden ilan etti. Böylece II. Meşrutiyet Dönemi başladı. Anayasada önemli değişiklikler yapıldı, padişahın yetkileri sınırlandırıldı ve meclisin yetkileri artırıldı. Ayrıca ilk kez siyasi partilerin kurulması sağlandı.

Yukarıdaki bilgilerden hareketle Osmanlı Devleti'nde hangi alanda gelişmelerin yaşandığı söylenebilir?

11. Osmanlı Devleti'nin dağılmasını önlemek amacıyla devletin sınırları içinde yaşayanları hangi din veya millettense olsun kaynaştırarak bir Osmanlı milleti oluşturmayı amaçlar. Bu fikri savunanlar, Genç Osmanlılar Cemiyeti adı altında örgütlendiler. Başlıca temsilcileri Şinasi, Namık Kemal ve Ziya Paşa'dır.

Yukarıda bahsi geçen fikir akımı hangisidir?

12. II. Abdülhamit Dönemi'nde etkili olan bu fikir akımına göre Osmanlı padişahı aynı zamanda Müslümanların halifesi olduğu için kurulacak birlik, devlete eski gücünü ve saygınlığını yeniden kazandıracaktır.

Yukarıda bahsi geçen fikir akımı hangisidir?

13. Bu fikir akımına göre Osmanlı Devleti dini, dili, soyu ve ülkesi bir olan topluma dayanarak ayakta kalabilirdi. Ziya Gökalp, Yusuf (Akçura), Gaspıralı İsmail ve Mehmet Emin (Yurdakul) gibi aydınların savunduğu fikir akımıdır.

Yukarıda bahsi geçen fikir akımı hangisidir?

14. XVIII. yüzyıldaki ıslahatlara dayanan bir fikir akımıdır. Bu fikir akımıyla Avrupa'nın bilim ve tekniğini, yönetim biçimini ve düşünce yapısını alarak Osmanlı Devleti'nin geri kalmışlıktan kurtarılması ve yıkılmasının önlenmesi amaçlanmıştır. Başlıca temsilcileri Abdullah Cevdet, Celal Nuri (İleri) ve Tefik Fikret'tir.

Yukarıda bahsi geçen fikir akımı hangisidir?

15. Osmanlı Devleti'ni, dağılmaktan ve yıkılmaktan kurtarmak için çareler arandı. Fakat tüm çabalar sonuçsuz kaldı. XIX. yüzyılın sonlarından itibaren ortaya atılan fikir akımları ve yenileşme çalışmaları sorunu çözemediği gibi toplum içindeki ayrılıkları da ortadan kaldırmaya yetmedi. Özellikle Balkanlardaki milletler ayaklanarak teke tek bağımsız oldu.

Fikir akımlarının Osmanlı'yı dağılmaktan kurtaramamasının temel nedeni nedir? Açıklayınız.

16. Osmanlı Devleti XX. yüzyılın başlarında kaybedilen topraklardan gelen göçmenler nedeniyle nüfus artışı yaşadı. Hızlı nüfus artışı özellikle kentlerde işsizlik ile birlikte beslenme, barınma, sağlık ve güvenlik sorunlarının artmasına yol açtı.

Yukarıda temel olarak hangi alanda yaşanan sıkıntılardan bahsedilmektedir?

17. Mustafa'nın doğduğu ve çocukluğunun geçtiği Selânik, Türklerle birlikte Rum, Sırp, Yunan, Bulgar ve Yahudi gibi farklı etnik ve dini kökenden gelen toplulukların birlikte yaşadığı bir şehirdi.

Buna göre Selanik'in etnik yapısının nasıl olduğu söylenebilir?

18. Selanik Osmanlı Devleti'nin Rumeli'deki gelişmiş şehirlerinden biriydi. İşlek bir limana sahip olmasının yanı sıra Avrupa'yla olan demir yolu bağlantısı, şehirde ticari hayat canlanmıştı.

Selanik'in gelişmiş ulaşım ağına sahip olması şehre neler kazandırmıştır? Açıklayınız.

19. Selânik'te Türkçe, Rumca, Bulgarca ve İbranice yayımlanan resmi vilayet gazetesinin yanı sıra Avrupa'da çeşitli dillerde basılan gazete, dergi ve kitapları takip etme imkânı da vardı. Selânik şehrinin çok uluslu yapısı, zengin bir kültürel ortamın oluşmasını sağlamıştır.

Bu ortam, Mustafa Kemal'in kişiliğine nasıl katkı sağlamıştır? Açıklayınız.

20. Selânik, Batı'dan gelen fikir akımlarına açık bir konumdaydı. Selânik'te yaşayan Türkler, çeşitli Balkan milletlerinin baskılarını üzerlerinde hissediyor ve onlara karşı var olma mücadelesi veriyorlardı. Mustafa, daha çocukluk yıllarından itibaren Balkanlardaki azınlıkların emellerini ve birbirleriyle giriştikleri mücadeleleri görerek büyüdü. Mustafa Kemal de bu durumdan etkileniyordu.

Buna göre Mustafa Kemal'in hangi duygusunun ön plana çıkması beklenir?

21. "Çocukluğuma dair ilk hatırladığım şey, mektebe gitmek meselesine aittir. Bundan dolayı annemle babam arasında şiddetli bir mücadele vardı. Annem, ilahilerle mektebe başlamamı ve mahalle mektebine gitmemi istiyordu. Rüsumatta (gümrük) memur olan babam, o zaman yeni açılan Şemsi Efendi'nin mektebine devam etmeme ve yeni usul üzerine okumama taraftardı. Nihayet, babam işi ustalıkla halletti. Evvela mahalle mektebine başladım. Bu suretle annemin gönlü yapılmış oldu. Birkaç gün sonra da mahalle mektebinden çıktım. Şemsi Efendi'nin mektebine kaydedildim."

(A. Emin Yalman, "Büyük Millet Meclisi Reisi Mustafa Kemal Paşa ile Bir Mülakat")

Buna göre Mustafa Kemal'in nasıl bir aile yapısına sahip olduğu söylenebilir?

22. Şemsi Efendi (1851-1917)

Şemsi Efendi, 1851'de Selânik'te doğdu. Arapça ve Farsçanın yanında Fransızca da öğrenen Şemsi Efendi Selânik'te yeni açılan bir yabancı okulda Türkçe öğretmenliği yaptı. Okuldaki çalışma ortamının mükemmelliğinden etkilenerek benzer şartlar ve yeni metotlarla Türk öğrencilerine öğretmenlik yapmak üzere bir ilkokul açmaya karar verdi. Şemsi Efendi, 1872 yılında Selânik'te tek katlı küçük bir binada okulunu açarak hizmete soktu. Avrupa'dan bilimsel dergiler getirip öğrencilerin yararına sundu. Şehir gezileri yaparak çocukların çevreyi tanımalarını sağladı. Şemsi Efendi aynı zamanda öğrencilerinin disiplinine de önem verdi.

Buna göre Mustafa Kemal'in geleneksel tarzda eğitim veren Mahalle Mektebinden ayrılarak Şemsi Efendi ilkokuluna başlaması onun kişiliğini nasıl etkilemiştir? Açıklayınız.

23. Çocukluğundan itibaren askerliğe büyük ilgi duyan ve bu mesleği yapmak için son derece istekli olan Mustafa'nın askerlikle ilgili hevesi, üniformalı subayları gördüğünde daha da artıyordu. Fakat Zübeyde Hanım oğlunun bu zor mesleği tercih etmesine karşı çıkıyordu. Onu bu düşüncesinden vazgeçirmek istiyordu. Askerlik mesleğini seçmek isteyen Mustafa, Selânik Askeri Rüştiyesinin giriş sınavına katılmış ve sınavı kazanmıştı. Bu gelişme üzerine annesi de onun askeri okula gitmesine onay vermişti.

Metinden hareketle Mustafa Kemal'in hangi kişilik yapısına sahip olduğu söylenebilir?

24. “Komşumuz Binbaşı Kadri Bey'di. Onun oğlu Ahmet askeri okula gidiyordu. Askeri mektep elbiseleri giyiyordu. Onu görünce ben de böyle elbiseler giymeye hevesleniyordum. Sokaklarda zabıtlar (subay) görüyordum. Onların derecesine varmak için takip edilmesi lazım gelen yolun askeri rüştiyeye girmek olduğunu anlıyordum. O sırada annem Selânik'e geldi. Askeri rüştiyeye girmek istediğimi söyledim. Annem askerlikten pek korkuyordu. Asker olmama şiddetle engel oluyordu. Kabul imtihanı zamanı gelince ona sezdirmeden kendi kendime askeri rüştiyeye imtihan verdim. Böylece anneme karşı bir emrivaki yaptım.”

(Ş. Süreyya Aydemir, “Tek Adam”, s. 52)

Buna göre Mustafa Kemal'in meslek seçiminde etkili olan faktör nedir?

25. Osmanlı Devleti'nde geleneksel tarzda eğitim veren kurumların yanında modern tarzda eğitim veren kurumlar da bulunuyordu. Ayrıca son yıllarda Osmanlı Devleti'nde azınlık ve yabancı devletler de oldukça fazla okullar açmıştı. Bunların hepsi farklı tarzda eğitim veriyordu. Bu durum beraberinde bazı sorunlar getiriyordu.

Buna göre Osmanlı Eğitim sisteminin nasıl olduğunu açıklayarak ne gibi sorunları beraberinde getirdiğini belirtiniz.

26. Mustafa, Selânik Askeri Rüştiyesine girdiğinde okula kısa sürede alıştı ve öğretmenlerini sevdi. Arkadaşları arasında zekâsı ve üstün yetenekleri ile ön plana çıktı. Onun bu meziyetleri Matematik Öğretmeni Yüzbaşı Mustafa Bey'in dikkatini çekti. Öğretmeni, ona duyduğu sevgiden ve onun olgun kişiliğinden dolayı “Kemal” adını verdi. Askeri Rüştiye öğrenimi sırasında, seçkin öğrencilere verilen sınıf çavuşluğu ve müzakerecilik gibi görevler de Mustafa Kemal'in başarısının ve özgüveninin artmasında etkili olmuştur.

Metinden hareketle Mustafa Kemal'in hangi kişilik özelliklerine sahip olduğu söylenebilir?

27. Manastır'da okuduğu sırada genç Mustafa'yı etkileyen önemli olaylardan biri de 1897 yılının başlarında çıkan Türk-Yunan Savaşı'dır. Manastır tam bir seferberlik hâlindeydi. Sokaklar adam almaz olmuştu. Erkekler, davul zurna sesleri arkasında askere çağrılıyor; sokaklarda öğrenciler, ellerinde bayraklarla yürüyüş yapıyorlardı. Yakın dağlardaki Türk çeteleri Rumlarla kıyasıya dövüşmekteydi. Bir gece Mustafa Kemal'le bir arkadaşı, gönüllü olarak askere gitmek amacıyla okuldan kaçtılar. Lakin öğrenci oldukları anlaşıncaya yaka paça okula geri gönderildiler. Bu tarihte on altı yaşında olan Mustafa Kemal, bu olayı şöyle anlatmaktadır: “Gençlik hayatımın en heyecanlı günlerini yaşadım. Yaşıмымın küçük olmasına rağmen bu savaşa katılmayı çok istemiştim. Az daha gönüllü müfrezelerin arasına katılıp gidecektim.”

Yrd. Doç. Dr. Ali GÜLER, tarihçi-yazar, Karamanlı Sarı Paşa, s. 175.

Buna göre Mustafa Kemal'in hangi kişilik özelliğine sahip olduğu söylenebilir?

28. Mustafa Kemal, Manastır Askeri İdadisinde geleceğin ünlü hatip ve şairi Ömer Naci ile tanıştı ve arkadaş oldu. Ömer Naci, Mustafa Kemal'e Tefvik Fikret'in ve Namık Kemal gibi vatan ve millet sevgisini ön plana çıkaran yazarların eserlerini tanıtmış ve sevdirmiştir. Yakın arkadaşı Ali Fethi'nin (Okyar) Fransızcaya hâkimiyeti oldukça ileri bir seviyedeydi. Onun aracılığıyla Rousseau, Voltaire ve Montesquieu gibi millî egemenlik, özgürlük, eşitlik, hukukun üstünlüğü gibi fikirleri savunan Aydınlanma Çağı Fransız düşünürlerin eserleriyle tanıştı. İdadi öğrenciliği sırasında Mustafa Kemal'in ilgi alanına matematik, yabancı dil ve hitabetin yanı sıra özellikle Türk tarihi girdi.

Yukarıdaki metinden hareketle Mustafa Kemal'in farklı alanlarla ilgilenmesi onun hangi kişilik özelliğine sahip olduğunu gösterir?

29. Mustafa Kemal'in Askeri İdadi eğitimi gördüğü Manastır şehrinin genel özellikleri şöyledir: Manastır, Makedonya'da önemli bir ticaret ve konsolosluklar şehridir. Bu özellikler şehirde kültürel bir zenginliğin oluşmasına katkı sağlamıştı. Fakat konsolosluklar Balkanlarda ayrılıkçı fikirlerin yayılmasında önemli rol oynadı. Aralarında çekişme bulunan çeşitli din ve milliyetten insanların bir arada yaşadığı Manastır'da özellikle Sırlar, Bulgarlar ve Yunanlar kiliseleri aracılığıyla bölgeye hâkim olmak istiyordu.

(T. Faik Ertan, "Çoklu Zekâ Kuramı ve Askeri Okul Hayatının Atatürk'ün Liderliğine Etkileri", s. 68)

Makedonya'daki gelişmeler Mustafa Kemal'de hangi kişilik özelliklerinin oluşmasına katkı sağlamıştır? Açıklayınız.

30. "Derslere iyi çalışıyordum. Bunların üstünde olarak bende ve bazı arkadaşlarda yeni fikirler peyda oldu. Memleketin idaresinde ve siyasetinde fenalıklar olduğunu keşfetmeye başladık. Binlerce kişiden ibaret olan Harbiye Mektebi talebesine bu keşfimizi anlatmak hevesine düştük. Mektep talebesi arasında okunmak üzere mektepte el yazısı ile bir gazete tesis ettik."

Atatürk'ün Vakit Başyazarı Ahmet Emin'e verdiği röportajdan, Vakit gazetesi, 10.01.1922

Metinden hareketle Mustafa Kemal'in hangi kişilik özelliklerine sahip olduğu söylenebilir?

31. Jean Jake Rousseau yurttaşı, ortak benliği, halkı, devleti yaratan bir "Toplum Sözleşmesi"ni ve bu sözleşmeye toplumdaki her bireyin dahil olması gerektiğini savunur. Halk olmanın temelinde egemenliğin var olması gerektiğini düşünür. Yasaların olmadığı bir yerde devletten söz edilemeyeceğini savunmuştur. Yasaların, halkın tümü için geçerli olması gerektiğini düşünmektedir. Mustafa Kemal ise bu durumu "Egemenlik kayıtsız şartsız milletindir." diyerek ifade etmiştir.

Buna göre metinden çıkarılabilecek sonuç nedir? Açıklayınız.

32. Mustafa Kemal: "Bedenimin babası Ali Rıza Efendi, hislerimin Namık Kemal, fikirlerimin babası Ziya Gökalp'tir" diyerek söz etmiştir.

Bu söze bakılarak Mustafa Kemal'in ifade etmek istediği durum nedir? Açıklayınız.

33. Namık Kemal, Mehmet Emin Yurdakul, Ziya Gökalp ve Tefvik Fikret Mustafa Kemal'in hangi kişilik özelliklerine sahip olmasına katkı sağlamıştır?

34. Jean Jake Rousseau, Montesquieu, Voltaire gibi Aydınlanma Çağı düşünürleri Mustafa Kemal'in fikirlerini hangi yönde etkilediği söylenebilir?

35. Tefvik Fikret:

- Fikri hür, vicdanı hür, irfanı hür bir şairim.
- Kızlarını okutmayan millet oğullarını manevi öksüzlüğe mahkûm etmiş demektir; hüsrânına ağlasın.
- Gençler vatanın bütün ümidi şimdi sizdedir.

Mustafa Kemal:

- Öğretmenler, cumhuriyet sizden fikri hür, vicdanı hür, irfanı hür nesiller ister.
- Kadınlarımız erkeklerden daha çok aydın, daha çok feyizli, daha fazla bilgili olmaya mecburdurlar.
- Gençler! Vatanın ümit ve istikbali size, genç nesillerin anlayış ve enerjisine bağlanmıştır.

Buna göre Tefvik Fikret'in Mustafa Kemal'i hangi konularda etkilemiş olabileceği söylenebilir?

36. Diğer derslerine göre Fransızcada geri olan Mustafa Kemal, öğretmeninin uyarılarını da dikkate alarak iki üç ay kadar gizlice Frerler Okuluna gitmiş ve Fransızcasını ilerletmiştir.

Bu durum, Mustafa Kemal'in hangi kişilik özelliğine sahip olduğunu gösterir?

37. Mustafa Kemal ilk görev yeri olan Şam'daki asayişsizliği ve devlete karşı bağlılığın azaldığını görünce devletin dağılmasını önlemek amacıyla bir girişimde bulunmak istedi. Bu amaçla 1906 yılında Şam'da Vatan ve Hürriyet Cemiyetini kurdu.

Buna göre Mustafa Kemal'in Vatan ve Hürriyet Cemiyeti'ni kurması onun hangi kişilik özelliğine sahip olduğunu gösterir?

38. II. Meşrutiyet'in ilanından sonra 13 Nisan 1909'da İstanbul'daki avcı taburlarında çıkan isyan kısa sürede şehre yayıldı. Bu olay Rumi takvime göre 31 Mart 1325'te başladığı için "31 Mart Vakası (Olayı)" olarak adlandırılır. Meşrutiyet yönetimine karşı çıkanların ve İstanbul'daki ordu mensuplarının da içinde yer aldığı bu isyanı bastırmak için Selânik'te "Hareket Ordusu" hazırlandı. Komutanlığını Mahmut Şevket Paşa'nın yaptığı bu ordunun kurmay başkanlığını ise Mustafa Kemal üstlendi. Mustafa Kemal, Selânik'te bu ordunun kuruluşunda yer almış ve aynı zamanda bu orduya Hareket Ordusu adını da vermişti. Bu ordunun İstanbul'da uygulayacağı planları ve bildiriye de hazırladı. Hareket Ordusu İstanbul'a ulaştıktan sonra kısa sürede duruma hâkim oldu, isyanı bastırdı.

Buna göre Mustafa Kemal'in Meşrutiyet karşıtı bu isyanın bastırılmasında rolünün olması onun hangi kişilik özelliğine sahip olduğunu gösterir?

39. Meşrutiyet rejimine karşı olan 31 Mart İsyanının bastırılmasından sonra Padişah II. Abdülhamit tahttan indirildi ve yerine V. Mehmet Reşat geçti. Böylece İttihat ve Terakki Cemiyeti'nin yönetimdeki ağırlığı giderek artmaya başladı. Orduyu da kendi yanlarına çekmeye çalışan İttihatçılar ülkenin kaderine hâkim konuma gelmişlerdi.

Buna göre 31 Mart İsyanının bastırılması ile Osmanlı'da rejim değişmiş midir? Açıklayınız.

40. Mustafa Kemal: "... Ordu mensupları cemiyet içinde kaldıkça millete dayanan bir parti kuramayız. Orduyu da zaafa uğratırız. Bugün mensuplarının çoğu İttihat ve Terakki Cemiyeti'nin üyesi olan 3. Ordu esas itibarıyla modern bir ordu sayılamaz. Ordu ile cemiyeti ayıralım. Cemiyet tam manasıyla siyasi bir parti halinde milletin bünyesinde kök salsın. Ordu da asli vazifesiyle uğraşsın..."

(A. Fethi Tevetoğlu, Atatürk ve İttihat Terakki, s. 617)

Buna göre Mustafa Kemal'in ordu ile siyaset arasındaki ilişkinin nasıl olması gerektiğini düşünmektedir?

41. Siyasi birliğini tamamlayan ve sanayisi hızla gelişen İtalya, sömürgeciliğe yöneldi. Coğrafi konum olarak kendisine yakın ve zayıflamış Osmanlı Devleti'nin toprağı olan Trablusgarp'ı işgal etti. Osmanlı Devleti bu işgale doğrudan müdahale edemedi. Mısır, İngiliz işgali altında olduğu için karadan, donanmanın yetersizliğinden dolayı da denizden Trablusgarp'a yardım gönderilemedi. Aralarında Mustafa Kemal'in de bulunduğu genç subaylar, gönüllü olarak bölgeye gittiler. Burada halkı örgütleyerek İtalyanlara karşı büyük bir direniş başlattılar. Mustafa Kemal, Derne ve Tobruk bölgelerinde İtalyanlara karşı önemli başarılar kazandı ve binbaşılığa terfi etti.

Metne bakılarak Mustafa Kemal'in hangi kişilik özelliklerine sahip olduğu söylenebilir?

A)

B)

42. Mustafa Kemal'in yakın arkadaşı Salih Bozok'a Trablusgarp'tan gönderdiği mektuptan:

“Biz vatana borçlu olduğumuz fedakârlık derecelerini düşündükçe bugüne kadar yapılan hizmeti pek değersiz buluyoruz. Vicdanımızdan gelen bir ses bize gemilerimizin Tobruk, Derne, Bingazi ve Trablusgarp limanlarında tekrar demir atmış olduğunu görmedikçe vazifemizi bitirmiş sayılamayacağımızı söylüyor. Vatan mutlaka selamet bulacak, millet mutlaka mesut olacaktır. Çünkü kendi selametini, kendi saadetini memleketin ve milletin selamet ve saadeti için feda edebilen vatan evlatları çoktur.”

Salih BOZOK, Hep Atatürk'ün Yanında, s. 151

Verilen sözden hareketle Mustafa Kemal'in hangi duyguya sahip olduğu söylenebilir?

43. Osmanlı Devleti İtalya'nın bu saldırılarına rağmen geri adım atmadı. Ancak Yunanistan, Sırbistan, Karadağ ve Bulgaristan'ın bir araya gelerek Osmanlı Devleti'ne savaş açması durumu değiştirdi. Trablusgarp'taki subaylarını İstanbul'a çağıran Osmanlı Devleti, İtalya ile Ouchy (Uşi) Antlaşması'nı imzalayarak savaşı bitirdi. 1912 tarihli bu antlaşma ile Osmanlı Devleti, Trablusgarp ve Bingazi'yi İtalya'ya vererek Kuzey Afrika'daki son toprağını kaybetti. On İki Ada ise geçici olmak kaydıyla yine bu devlete bırakıldı.

Metinden hareketle Trablusgarp Savaşı'nın kaybedilmesinin nedenleri nelerdir?

44.

Ne suyun bizimdir, artık, ne selin

Kıyını el aldı adalar elin...

Toprağa belenmiş kınalı gelin,

“Vay benim gelinlik kınam!” der, ağlar!

Gider Mustafa Paşa'm, “Tuna'm!” der, ağlar!

Arif Nihat Asya, 1964

Şiirde hangi bölgenin kaybindan bahsedilmektedir?

45. Rusya'nın teşvikiyle bir araya gelen Balkan devletleri, Osmanlı Devleti'nin Trablusgarp Savaşı ve Arnavutluk İsyanıyla uğraşmasını fırsat bilerek Osmanlı Devleti'nin Balkanlardaki topraklarını ele geçirmek amacıyla saldırdı.

Buna göre Balkan Savaşı'nın sebepleri nelerdir?

A)

B)

46. Mustafa Kemal dahil olduğu İttihat ve Terakki Cemiyeti'nin ordunun siyasete karışması konusunda uyarılarda bulunmuştur. Fakat cemiyet yöneticileri bu uyarıları dikkate almayınca cemiyetten ayrılmıştır. Daha sonra I. Balkan Savaşı'nda Osmanlı Devleti; ordu içindeki siyasi çekişmeler, Balkanlarda silah ticaretinin serbest bırakılması, ordunun hazırlıksız olması gibi nedenlerle ağır bir yenilgi almıştır.

Bu durum Mustafa Kemal'in hangi kişilik özelliğine sahip olduğunu gösterir?

47. I. Balkan Savaşı'nın sonuçları nelerdir?

A)

B)

C)

48. I. Balkan Savaşı sonrasında Sırbistan ve Yunanistan, Bulgaristan'a bırakılan toprakları fazla bularak bu devlete karşı ittifak kurdular. Bir süre sonra onlara Romanya da katıldı. II. Balkan Savaşı, Bulgaristan'ın 29 Haziran 1913'te bu devletlere saldırısıyla başladı. Bu durum karşısında Osmanlı Devleti Midye-Enez çizgisini geçerek Edirne ve Kırklareli'yi geri aldı.

Buna göre Osmanlı Devleti'nin Edirne ve Kırklareli'yi geri almasını kolaylaştıran faktör nedir? Açıklayınız.

49. Osmanlı Devleti son yıllarında çok toprak kaybetmesine rağmen Anadolu'da Türk ve Müslüman nüfus oldukça artmıştır.

Bunun nedeni nedir? Açıklayınız?

50. Balkan Savaşları sırasında Çanakkale ve Gelibolu'nun savunulması amacıyla kurulan askeri birliğin Harekât Şubesi Müdürlüğüne atanan Mustafa Kemal, bu görevi sırasında Çanakkale Boğazı'nı askerî açıdan ayrıntılı olarak inceleme fırsatı buldu. Bu sayede Mustafa Kemal Çanakkale Savaşı'nın yapıldığı zaman düşmanın nereden çıkarma yapacağını tahmin edebildi.

Bu durum Mustafa Kemal'in hangi kişilik özelliğine sahip olduğunu gösterir?

51. Balkanlardaki Osmanlı hâkimiyetinin sona ermesi üzerine burada yaşayan Türkler, azınlık durumuna düştüler. Türklerin çeşitli baskılarla karşı karşıya kalmaları nedeniyle Balkanlardan Anadolu'ya büyük bir göç hareketi başladı.

Bu durum hangi alanla ilişkilendirilebilir?

52. Mustafa Kemal Balkan Savaşlarının ardından Bulgaristan'ın başkenti Sofya'ya ataşemiliter olarak atandı. O, Sofya'da bulunduğu sırada bir Avrupa şehrinin sosyal hayatını gözlemleme ve Bulgarcasını geliştirme imkânı buldu. Burada danslı, müzikli toplantılara, yemeklere, balolara ve opera gösterilerine davet edildi. Bu davetler sırasında Bulgaristan kralı ve çeşitli Avrupa devletlerinin temsilcileriyle tanıştı. Ayrıca Türk temsilcilerin de görev yaptığı Bulgar parlamentosunu ziyaret ederek görüşmeleri ve oylamaları izleyerek parlamenter rejimin işleyişini öğrenmeye çalıştı.

Buna göre Mustafa Kemal hangi alanlarda kendini geliştirme imkânı bulmuştur?

A)

B)

C)

53. Mustafa Kemal, Bulgaristan'da Türklerin oturduğu bölgeleri de dolaştı. Gezileri sırasında Türklerin sanayi ve ticaret alanında gösterdikleri başarıları ve eğitime verdikleri önemi yakından gördü. Özellikle Türk kadınlarının toplumsal hayata aktif biçimde katılmalarından etkilendi.

Bu durum Mustafa Kemal'in hangi kişilik özelliği ile açıklanabilir?

54. Mustafa Kemal Türk temsilcilerin de görev yaptığı Bulgar parlamentosunu ziyaret ederek görüşmeleri ve oylamaları izleyerek parlamenter rejimin işleyişini öğrenmeye çalıştı.

Sofya'daki bu izlenimleri Mustafa Kemal'e ileride yapacağı inkılaplardan hangilerine ilham vermiş olabilir?

55. Mustafa Kemal, I. Dünya Savaşı öncesinde askerî ataşe olarak bulunduğu Sofya'dan İstanbul'a mektuplar göndermiştir. O mektuplardan birinde, Osmanlı yöneticilerine; Almanya'nın çıkabilecek bir savaşta yenileceğini söylemiş ve bu nedenle Almanya'nın yanında savaşa girilmemesi uyarısında bulunmuştu.

Bu durum Mustafa Kemal'in hangi kişilik özelliği ile ilişkilendirilebilir?

56. Mustafa Kemal eğitim hayatı boyunca yabancı dil öğrenmenin önemini kavramış ve azimle yabancı dilini ilerletmiştir?

Mustafa Kemal'in yabancı dil öğrenmeye önem vermesinin nedenleri neler olabilir?

57. Sanayi İnkılabından sonra Dünyada çok geniş sömürge imparatorluğu kurmuştu. Bu yüzden "Topraklarında güneş batmayan ülke "olarak anılıyordu. Bir süre yani 1868'e kadar Osmanlının toprak bütünlüğünden yanaydı. Fakat sonra Osmanlı Devleti'nin petrolerine göz dikti. Mısır'ı işgal etti.

Yukarıda özellikleri verilen devlet hangisidir? Yazınız.

58. Siyasi birliğini geç kurdu. Hemen sömürge yarışına girmişti. Fransa'dan Alsas-Loren'i aldı. Alsas-Loren zengin kömür yataklarına sahip olduğu için sanayi açısından önemliydi.

Yukarıda özellikleri verilen devlet hangisidir? Yazınız.

59. Siyasi birliğini geç kurar kurmaz sömürge yarışına girdi. Osmanlı Devleti'nin korumakta zorlandığı Trablusgarp'ı işgal etti.

Yukarıda özellikleri verilen devlet hangisidir? Yazınız.

60. Kurulduktan sonra zengin yer altı ve yerüstü kaynaklarına sahip olduğu ve istilalara uzak bir yerde bulunmasından dolayı kısa zamanda büyüdü. Osmanlı'da okul hastane banka açarak nüfuz sahibi olmak istedi.

Yukarıda özellikleri verilen devlet hangisidir? Yazınız.

61. Ülkesinde meydana gelen ihtilalden sonra demokrasiye geçiş yaptı. İhtilal sonrası dünyaya demokrasi, eşitlik, hürriyet ve adalet fikirleri yayıldı. Osmanlı'nın toprağı olan Cezayir ve Tunus'u işgal etti. Almanya'ya Alsas-Loren'i kaptırdı.

Yukarıda özellikleri verilen devlet hangisidir? Yazınız.

62. Osmanlı Devleti'nin Balkanlarda hakimiyetini kaybetmesi üzerine Balkanlarda söz sahibi olmak istedi. Fakat Rusya'nın Panslavizm Politikası bu amacı engelliyordu.

Yukarıda özellikleri verilen devlet hangisidir? Yazınız.

63. Büyük bir kara devleti olmasına rağmen ticaret yapmak için sıcak denizlere inmek zorundaydı. Balkanlarda hakimiyet kurmak için Panslavizm Politikası güdüyordu. Bu politika yüzünden Avusturya-Macaristan ile sorun yaşıyordu.

Yukarıda özellikleri verilen devlet hangisidir? Yazınız.

64. Fransız İhtilali sonrası dünyaya yayılan milliyetçilik akımı ve Sanayi İnkılabının getirdiğı sömürgecilik dünya devletlerinin bloklaşmasına ve beraberinde silahlanma yarışına kadar gitti. Bu durumlar I.Dünya Savaşı'nın sebepleri olarak verilebilir?

Yukarıda verilen I. Dünya Savaşı'nın sebepleri hangi alanlarla ilişkilendirilebilir?

A) B) C)

65. Avrupa'da yaşanan gerginlik ve rekabet ortamında Almanya, İngiltere'nin gücünü dengelemek amacıyla Avusturya- Macaristan İmparatorluğu ve İtalya ile bir araya geldi. Bu devletler 1882 yılında Üçlü İttifak'ı kurdu. İttifak Devletlerinin bir araya gelmesi doğal olarak İngiltere ile Fransa arasında yakınlaşmaya neden oldu. Rusya'nın da onların yanında yer almasıyla birlikte 1907 yılında Üçlü İtilaf Devletleri kuruldu.

Yukarıda I.Dünya Savaşı'nın hangi sebebinden bahsedilmiştir?

66. Osmanlı Devleti'nin son yıllarında takip ettiği Denge politikası nedir? Açıklayınız.

67. I.Dünya Savaşı öncesi Osmanlı Devleti'nin siyasi, mali ve askeri durumu nasıldı? Yazınız.

68. Panslavizm nedir? Açıklayınız.

69. İtilaf ve İttifak Devletleri hangileridir? Yazınız.

70. I.Dünya savaşında bloklar arası taraf değiştiren taraf hangisidir? Neden taraf değiştirmiştir?

71. Mustafa Kemal, I. Dünya Savaşı öncesinde Avrupa'daki devletler arası rekabeti değerlendirerek çıkabilecek bir savaş Almanların kaybedeceğini söylemiş ve sonuçta da böyle olmuştu. Alman ordularının Batı ve Doğu Avrupa'dan geri çekilmesini ve kuvvet dengesini asker kişiliğiyle iyi değerlendiren Mustafa Kemal "Alman kuvvetleriyle beraber olanlar yenilecektir. Fransa'da katıldığım son manevralardan hatırımda kaldığına göre Fransız ordusunun büyük toplantı yeri güneydedir. Paris üzerine yürümekte olan Alman ordularına karşı hücum beklenebilir..."

(Ünsal Yavuz, Atatürk İmparatorluktan Millî Devlete, s.33)

Buna göre Mustafa Kemal'in hangi kişilik özelliği ön plana çıkmıştır?

72. Savaşın başlangıcında tarafsızlığını açıklayan Osmanlı Devleti aynı zamanda seferberlik ilan etti.

Osmanlı Devleti'nin seferberlik ilan etmesinin nedeni nedir? Açıklayınız.

73. Osmanlı Devleti tarafsızlığını ilan etmiş olmasına rağmen siyasi yalnızlıktan kurtulmak için bir yandan da ittifak arayışı içine girdi. İlk ittifak girişimleri İngiltere ve Fransa'yla yapıldı fakat olumlu bir sonuç alınamadı.

Osmanlı Devleti'nin İtilaf Devletlerinden olumsuz dönüş almasının nedenleri nelerdir? Açıklayınız.

74. Osmanlı Devleti, gelişmeler karşısında iktidardaki Alman yanlısı olan İttihat ve Terakki Hükûmeti'nin de etkisiyle Almanya'yla yakınlaştı. Osmanlı Devleti ile Almanya arasındaki yakınlaşma 2 Ağustos 1914'te imzalanan dostluk ve ittifak antlaşmasıyla resmîyet kazandı.

Almanya'nın Osmanlı Devleti'ni müttefiki olarak kabul etmesinin sebepleri nelerdir?

A)

B)

C)

D)

75. Osmanlı Devleti'nin I.Dünya Savaşı'na girmek istemesinin sebepleri nelerdir? Yazınız.

76.I. Dünya Savaşı'nda Osmanlı Devleti'nin mücadele ettiği taarruz cepheleri hangileridir? Yazınız.

77. I. Dünya Savaşı'nda Osmanlı Devleti'nin mücadele ettiği savunma cepheleri hangileridir? Yazınız.

77-8. I. Dünya Savaşı'nda Osmanlı Devleti'nin sınırları dışında mücadele ettiği cepheleer hangileridir? Yazınız.

79. Enver Paşa bu cepheyi açarak 93 Harbi'nden beri Rus işgali altındaki Kars, Ardahan ve Batum'u kurtarmak istiyordu. Ayrıca Rusya'ya yeni bir cephe açarak Almanya'nın savaş yükünü hafifletmek, Hazar petrollerine sahip olmak ve Orta Asya'ya ulaşip Türk topluluklarıyla birleşmek de onun hedefleri arasındaydı.

Yukarıda hedefleri verilen cephe hangisidir? Yazınız.

80. Enver Paşa, komutasındaki Osmanlı ordusuyla Kars ve Batum'u geri almak için 1914 yılı Aralık ayı sonlarında Ruslara karşı Sarıkamış Harekâtı'nı başlattı. Zorlu kış şartları, salgın hastalıklar ve malzeme eksikliği gibi nedenlerle on binlerce Osmanlı askeri henüz Ruslarla savaşmadan hayatını kaybetti.

Kafkas Cephesinde böyle bir olay yaşanmaması için Enver Paşa nasıl davranmalıydı? Açıklayınız.

81. "Sevk ve İskân Kanunu "nın neden ve hangi millete karşı çıkarılmıştır? Açıklayınız.

82. Sevk ve İskân Kanunu uygulanırken Osmanlı Devlet yöneticilerinin aldığı tedbirler nelerdir? Açıklayınız.

83. Çanakkale Savaşları'ndan sonra 16. Kolordu Komutanlığına atanan Mustafa Kemal, önce dağılık haldeki birlikleri topladı. Askerlerin yiyecek ve giyecek ve silah ihtiyaçlarını karşıladı ve Rusları yenilgiye uğratarak Kafkas cephesinde başarı elde etti. 1916 yılında Ruslardan Muş ve Bitlis'i geri almayı başardı.

Buna göre Mustafa Kemal'in dağılık birlikleri toparlaması onun hangi kişilik özelliğine dikkat çekmektedir?

84. Çarlık Rusya'sında Bolşevik İhtilalinin çıkmasının sebebi nedir? Açıklayınız.

85. Çanakkale Cephesi'nin açılma sebepleri nelerdir? Yazınız.

A)

B)

C)

85. I.Dünya Savaşı başladığında Mustafa Kemal Sofya Ateşe Militerliğindeydi. Sofya'dan "Vatanın müdafaasına ait faal vazifelerden daha mühim ve yüce vazife olamaz. Arkadaşlarım muharebe cephelelerinde ateş hatlarında bulunurken, ben Sofya'da ataşemiliterlik yapamam..." sözleriyle savaş için dönmek istediğini ifade etti.

Yukarıdaki telgraftan hareketle Mustafa Kemal'in hangi kişilik özelliği ön plana çıkmaktadır?

86. İtilaf Devletleri, öncelikle kıyıları ele geçirerek Türk ordusunu geri çekilmeye zorladı. Fakat başta Mustafa Kemal olmak üzere birçok Türk komutan ve askerinin büyük gayreti ve kahramanlıkları sonucu İtilaf Devletleri kara savaşlarında da başarılı olamadı. Anafartalar Grup Komutanlığına atanan Yarbay Mustafa Kemal askerlerine "Ben size taarruzu emretmiyorum, ölmeyi emrediyorum! Biz ölünceye kadar geçecek zaman içinde yerimize başka kuvvetler ve komutanlar gelebilir." sözüyle birliklerini harekete geçirmiştir. Mustafa Kemal, Anafartalar, Conkbayırı ve Koca Çimen'de Anzakları geri çekilmeye zorlamış ve Boğazları kurtarmıştır.

Yukarıdaki metinden hareketle Çanakkale'de Mustafa Kemal'in hangi kişilik özelliği ön plana çıkmıştır?

87. Mustafa Kemal'in Çanakkale'deki başarıları dönemin gazetesi Tasfir-i Efkâr'da yayımlandı. Bu sayede Türk ve dünya kamuoyu Mustafa Kemal'in kahramanlıklarını öğrenmiş oldu.

Bu durumun Kurtuluş Savaşı'na etkisi ne olmuştur? Açıklayınız.

88. Çanakkale Savaşı'nın sonuçları nelerdir? Açıklayınız.

A)

B)

C)

89. Osmanlı Devleti bu cepheyi İngiltere'nin elinde bulunan Mısır'ı geri almak ve İngilizlerin sömürgeleriyle bağlantısını kesmek amacıyla açtı. Bu iş için görevlendirilen Bahriye Nazırı Cemal Paşa, 1915 yılı başlarında taarruza geçti. Ancak çöl şartlarının ağırlığı ve bölgenin çok güçlü biçimde savunulması nedeniyle başarılı olamadı.

Yukarıda hakkında bilgi verilen cephe hangisidir? Yazınız.

90. Irak Cephesi'nin açılma sebepleri nelerdir? Yazınız.

91. Halil Paşa kazanılan zaferden sonra:

"Bize iki yüz seneden beri tarihimizde okunmayan bir olayı kaydettiren Cenab-ı Allah'a hamd ü şükür eylerim. Allah'ın büyüklüğüne bakınız ki bin beş yüz senelik İngiliz Devleti'nin tarihine bu olayı ilk defa yazdıran Türk süngüsü oldu. İki senedir devam eden cihan harbi böyle parlak bir vaka daha göstermemiştir. Ordum 350 subay ve on bin neferini şehit vermiştir. Fakat buna karşılık bugün 13 general, 481 subay ve 13.300 er teslim alıyorum. Bu teslim aldığımız orduyu kurtarmaya gelen İngiliz kuvvetleri de 30.000 kayıp vererek geri dönmüşlerdir. Tarih bu vakayı yazmak için kelime bulmakta müşkülata uğrayacaktır. İşte Türk sabrının İngiliz inadını kırdığı birinci vakayı Çanakkale'de, ikinci vakayı burada görüyoruz."

Prof. Dr. Osman KÖSE, tarihçi, 3. Uluslararası Bilimsel Araştırmalar Kongresi Bildiri Kitabı, s. 223 .

Halil Paşa'nın bahsettiği zafer hangisidir? Yazınız.

92. Mustafa Kemal'in I.Dünya Savaşı'nda savaştığı cepheler hangileridir? Yazınız.

93. Osmanlı Devleti'nin Hicaz -Yemen Cephesi'nde yenilmesinde yerli halkın rolü nedir? Açıklayınız.

94. "Mustafa Kemal bir durum değerlendirmesi yaptıktan sonra şu karara varır: 'Bütün cephelerde ve bütün kuvvetler üzerinde emir ve kumanda kalmamıştır. Yapılacak iş Halep'e kadar kuzey yönünde çekilmektir.' O, Grup Komutanı'nı da ikna ederek âdeta grubun kumandasını ele alır ve eldeki birliklerini Halep'e kadar çeker. 13 Ekim'de de IV. Ordunun kalan birlikleri VII. Ordu emrine verilir. Kuvvetlerini yeniden düzenleyen VII. Ordu Komutanı Mustafa Kemal Paşa, bir İngiliz tümenini Halep'in kuzeyinde Katma'da durdurur. Bu çarpışma ile düşman, Anadolu kapılarında durmaya mecbur edilmiştir."

Prof. Dr. Abdurrahman ÇAYCI, tarihçi-yazar, Gazi Mustafa Kemal Atatürk, s. 53, 54.

Yukarıda Mustafa Kemal'in hakkında bilgi verdiği cephe hangisidir? Yazınız.

95. Osmanlı Devleti 30 Ekim 1918'de Mondros Ateşkes Anlaşması'nı imzalayarak savaştan çekildi. Mustafa Kemal, ateşkesin imzalandığı gün Yıldırım Orduları Grubu Komutanlığına atandı. Ateşkesi izleyen günlerde Osmanlı hükûmeti Yıldırım Orduları Grubu Komutanlığını kaldırarak kendisini Harbiye Nezaretinde görevlendirdi. Bunun üzerine Adana'dan İstanbul'a doğru yola çıktı. Mustafa Kemal İstanbul Boğazı'nda demirlenmiş İngiliz gemilerini görünce "Geldikleri gibi giderler." demiştir.

Mustafa Kemal'in bu sözünden hareketle onun hangi kişilik özelliklerine sahip olduğu söylenebilir?

A)

B)

96. Osmanlı Devleti İtilaf Devletleriyle 30 Ekim 1918'de Mondros Ateşkes Anlaşması'nı imzalamıştı. Bu anlaşma uyarınca Fahrettin Paşa'nın en yakın İtilaf kuvvetleri komutanlarından birine teslim olarak Medine'den çekilmesi gerekiyordu. Ancak Paşa, teslim teklifleri karşısında Mehmetçik'in Medine'yi savunmakta kararlı olduğunu şu sözlerle ifade etti: "Kahraman askerlerim Medine'yi son fişengine, son damla kanına ve son nefesine dek muhafazaya ve müdafaaya memurdur. Buna askerce, Müslümanca azmetmiştir. Bu asker Medine'nin enkazı ve nihayet Ravza-i Mutahhara'nın yeşil türbesi altında kan ve ateşten dokunmuş kızıl bir kefenle gömülmedikçe Medine-i Münevvere Kalesi'nin burçlarından Osmanlılığın Albayrağı alınmayacaktır! Allahutaala bizimle beraberdir. Yardımcımız onun Resulü Peygamber Efendimizdir."

Nâci Kâşif KICIMAN, asker ve bürokrat, Medine Müdafaası, s. 91, 92

Metinden yola çıkarak Fahreddin Paşa'nın hangi kişilik özelliğine sahip olduğu söylenebilir?

97. I. Dünya Savaşının sonuçları nelerdir? Yazınız.

A)

B)

C)

D)

E)

97. Wilson İlkelerinde ABD'nin "Savaşın sonunda yenilen devletler yenilen devletlerden savaş tazminatı ve toprak almayacaktır."

şeklinde madde koymasının sebebi nedir? Açıklayınız.

98. İngiltere'nin "Savaşın sonunda yenilen devletler yenilen devletlerden savaş tazminatı ve toprak almayacaktır." Maddesini kabul etmesinin sebebi nedir? Açıklayınız.

99. Osmanlı Devleti'nin savaştan çekilmesine neden olan Wilson ilkeleri hangileridir? Yazınız.

A)

B)

100. Bulgaristan'ın I.Dünya Savaşı'nda İttifak Devletleri tarafında yer almasının Osmanlı açısından avantajı ne olmuştur? Açıklayınız.

101. I. Dünya Savaşı'nda denizaltı, uçak, tank, zehirli gazlar gibi kitle imha silahları ilk kez bu savaşta kullanıldı.

Bu durum ne gibi sonuçlar ortaya çıkarmıştır? Açıklayınız.

102. Wilson ilkelerine göre uluslararası barışı sağlamak amacıyla hangi kurum açılmıştır? Yazınız.

103. Manda ve Himaye nedir? Açıklayınız.

104. Osmanlı Devleti'nin ateşkes istemesinin nedenleri nelerdir? Yazınız.

105. Mondros Ateşkes Antlaşması'nda "Karadeniz'e geçiş için Çanakkale ve İstanbul Boğazları açılacak. Karadeniz ve Çanakkale istihkâmları İtilaf Devletleri'nce işgal edilecek." **Maddesi ile İtilaf Devletlerinin neyi amaçladığı yazınız.**

106." Sınırların korunması ve iç güvenliğin sağlanması dışında Osmanlı ordusu derhal terhis edilecek." **Maddesi ile İtilaf Devletlerinin neyi amaçladığı yazınız.**

107." İtilaf Devletleri güvenliklerini tehdit edecek bir durumun ortaya çıkması halinde herhangi bir stratejik noktayı işgal etme hakkına sahip olacak." **Maddesi ile İtilaf Devletlerinin neyi amaçladığı yazınız.**

108. "Hükûmet haberleşmesi dışında bütün haberleşme, ulaşım araç ve gereçleri İtilaf Devletleri'nin kontrolünde olacak." **"Maddesi ile İtilaf Devletlerinin neyi amaçladığı yazınız.**

109. "Altı vilayette (Vilayet-i Sitte: Erzurum, Sivas, Van, Bitlis, Diyarbakır, Elâzığ) karışıklık çıkarsa İtilaf Devletleri bu vilayetleri işgal etme hakkına sahip olacak." **Maddesi ile İtilaf Devletlerinin neyi amaçladığı yazınız.**

110. Mondros Ateşkes Antlaşması'nın uluslararası eşitliğe aykırı maddesi hangisidir? Yazınız.

111. "Mondros Ateşkes Antlaşması ile Osmanlı Devleti fiilen sona ermiştir." Diyen bir tarihçi kanıt olarak neyi gösterebilir?

112. Mondros Ateşkes Antlaşması sonrası İtilaf Devletleri Anadolu ve Trakya'da birçok yeri işgal etmiştir. **Bu durum hangi Wilson İlkesi ile çelişmektedir? Açıklayınız.**

113. Mustafa Kemal'in Mondros Ateşkes Antlaşması'na karşı tutumu nasıldı? Açıklayınız.

114. İngiltere daha önce İtalya'ya vadettikleri Ege ve çevresini Paris Barış Konferansı'nda neden Yunanistan'a vermek istedi? Açıklayınız.

115. İngiltere İzmir ve çevresini hangi nedene dayandırarak Yunanistan'a vermek istedi?

116. I. Dünya Savaşı sonunda İttifak Devletleri'yle İtilaf Devletleri arasında yapılan barış antlaşmalarını ve hangi devletlerle yapıldığını yazınız.

117. 15 Mayıs 1919 sabahı İngiliz gemilerinin desteğindeki Yunan savaş gemileri İzmir Limanı'na demirledi ve Yunanlar şehri işgale başladı. Karaya çıkan Yunan askerleri yerli Rumların sevinç gösterileriyle karşılandı. Askeri kışlayı ve hükûmet konağını ele geçirdiler. Gazeteci Hasan Tahsin, Yunan askerlerine ateş açarak işgale karşı ilk tepkiyi gösterdi.

Buna göre İzmir'in işgalini azınlıklar ve Türk milleti nasıl karşılamıştır yazınız.

A) Türk halkı:

B) Azınlıklar:

118. Osmanlı Devleti, İzmir'in işgali sırasında meydana gelen olayların incelenmesini istemiştir. Osmanlı Devleti'nin bu isteği üzerine Amerikalı Amiral Bristol başkanlığında İngiliz, Fransız ve İtalyanlardan oluşan bir komisyon bölgede incelemeler yaparak bir rapor hazırlamıştır. Bu raporda Türk nüfusun İzmir ve çevresinde Rumlardan daha çok olduğu vurgulanmıştır.

Buna göre Amiral Bristol Raporu'nun önemi nedir? Açıklayınız.

119. Osmanlı Devleti adına Ateşkes Anlaşması'nı imzalayan Bahriye Nazırı Rauf Bey düzenlediği basın toplantısında şunları söylüyordu: "İmzaladığımız mütareke sonucunda devletimizin bağımsızlığı, saltanatımızın hukuku bütünüyle korunmuştur. Bu mütareke, galip ile mağlup arasında yapılan bir mütareke değil, belki savaş durumundan çıkmak isteyen, denk iki kuvvet arasında yapılabilecek bir savaşı son vermek niteliğindedir. Birincisi İngilizlerin Türklüğün yok edilmesini amaç edinmediklerini anladım. İkincisi memleketimizin sanıldığı gibi aksine işgal altına alınmayacağını gördüm. Sizi temin ederim ki İstanbul'umuza bir tek düşman askeri çıkmayacaktır. Doğal olarak birkaç subay şurada burada görülebilecektir. Bundan başka tersanelerimiz de işgal olunmayacaktır. Size tekrar ediyorum ki İngilizler bize olağanüstü derecede iyi davranmışlardır. Evet, yaptığımız mütareke umudumuzun üstündedir. Yalnız şurası önemli ki memleketimizde asayiş korunmalıdır. Aksi olursa her şeyi kaybetmek tehlikesi vardır."

Rauf Bey'in Mondros Ateşkes Anlaşması'yla ilgili iyimserliğinin nedenleri neler olabilir? Açıklayınız.

120. Mustafa Kemal Paşa Mondros Ateşkes Anlaşması sonrası yapılan işgallere karşı yanında bulunan silah arkadaşı Ali Fuat Paşa'ya "Artık milletin bundan sonra kendi haklarını kendisinin araması ve müdafaa etmesi, bizlerin de mümkün olduğu kadar bu yolu göstermemiz ve bütün bir ordu ile yardım etmemiz lazımdır." demiştir.

Buna göre Mustafa Kemal'in hangi kişilik özelliklerine sahip olduğu söylenebilir?

A) B)

121. Türk halkının Mondros Ateşkes Antlaşması'na karşı tutumu nasıldı? Açıklayınız.

122. "Türk milleti, öz yurdunun istila edildiğini; mal, can ve namusunun tehlikeye düştüğünü görünce, hele işgalcinin Yunanlar olduğunu anlayınca çılgına döndü. Büyük bir üzüntü duydu ve çektiği sıkıntıyı ve yorgunluğu hiçe sayarak kutsal saydığı şeyleri korumanın çarelerini aradı. Bunun sonucudur ki silahlı veya silahsız birçok insan, kendinden biraz daha iyi düşünebilenin peşine takılmakta tereddüt etmedi. Yine bu sebeptendir ki bunların lideri bazen bir komutan bazen de okuması ve yazması bile bulunmayan bir kişi oldu. Vatanın kurtulması için fikir birliğine varan bu insanlar balta dâhil buldukları her tür silah ile düşmanın modern orduları karşısına çıkmakta bir an bile duraksama göstermediler."

Dr. Selahattin TANSEL, siyaset tarihçisi-yazar, Mondros'tan Mudanya'ya Kadar, s. 275-283

Yukarıda hangi oluşumdan bahsedilmektedir?

123. Kuvay-ı Milliye'nin oluşmasına neden olan etmenler nelerdir? Yazınız.